

Juryrapport

Beste Bibliotheek van Nederland Bibliotheek Helmond-Peel, vestiging Deurne wint editie 2024

Het was een spannende strijd tussen de vijf genomineerde bibliotheken om de titel Beste Bibliotheek van Nederland. Uiteindelijk werd de bibliotheek van Deurne als winnaar gekroond in een feestelijke bijeenkomst op donderdag 31 oktober tijdens Bibliotheekplaza in Amare in Den Haag. Dankzij de combinatie van lof van de jury en het publiek mag de bibliotheek van Deurne zich een jaar lang de Beste Bibliotheek van Nederland noemen.

Tekst: Anne van den Dool

Genomineerden en juryleden

Genomineerd waren dit jaar de bibliotheken Marum (Biblionet Groningen), Roden Centraal (Bind Bibliotheken), Raalte (Bibliotheek Salland), Deurne (Bibliotheek Helmond-Peel) en Oud-Beijerland Centrum (Bibliotheek Hoeksche Waard).

De vakjury werd gevormd door Luc Pruijn (directeur-bestuurder van Bibliotheek Dommeldal en de winnaar van de vorige editie), Gerard Meijer (programmamanager Stichting Samenwerkende POI's Nederland), Chris Wiersma (voormalig directeur van de Bibliotheek Groningen, BiSC Utrecht en De Nieuwe Bibliotheek in Almere), Jeanine Deckers (directeur-bestuurder van Bibliotheek Bibliorura), Erna Staal (directeur-bestuurder van de Bibliotheek Gouda) en Menno Goosen (hoofdredacteur van *Bibliotheekblad*). Coördinator van de jury was Anne van den Dool (zelfstandig cultureel communicatieprofessional en adviseur op het gebied van bibliotheekcollecties).

Het verkiezingsproces

De juryleden brachten net als vorige jaren samen een bezoek aan de genomineerde bibliotheken. Daar kregen ze een presentatie en een rondleiding door medewerkers en directie. Tijdens de bezoeken lette de jury op verschillende punten, zoals de collectie, de inhoudelijke programmering, de transitie naar de maatschappelijke bibliotheek, de bejegening door de medewerkers, gebouw, inrichting en uitstraling en de uitvoering van de vijf wettelijke functies.

Om een goed beeld van de genomineerde bibliotheken tijdens reguliere openingstijden te krijgen, bracht jurycoördinator Anne van den Dool op een ander moment anonieme bezoeken aan de genomineerde bibliotheken.

Nieuw sinds vorig jaar is de keuze van de jury voor een onderwerp waar extra aandacht naar uitgaat. Voor de editie van 2024 was dat het thema 'Ga lezen!'. Wat organiseert de bibliotheek op het gebied van leesbevordering? Hoe vernieuwend en succesvol is dit en met welke partijen wordt hiervoor samengewerkt?

Ook het publiek kon via de website van *Bibliotheekblad* stemmen op de vijf genomineerde bibliotheken. In het uiteindelijke oordeel telde hun oordeel eenmaal en dat van de jury tweemaal.

Dorpsbibliotheken

De genomineerde bibliotheken van dit jaar bevinden zich alle vijf in dorpen in een plattelandsomgeving. Zij zijn allemaal in het centrum gesitueerd, dicht bij winkels: een betere plek is er niet. Van de buitenkant zien de bibliotheekvestigingen er over het algemeen nieuw en modern uit. Als het gaat om een ouder gebouw, zoals in Oud-Beijerland, is voor een moderne aanbouw gekozen. Door het ontbreken van een gevelaanduiding, al dan niet in combinatie met een gesloten architectuur, laat de herkenbaarheid soms te wensen over.

De interieurs van de genomineerde bibliotheken van dit jaar lijken op elkaar, met lichte kleuren en veel hout. In een paar gevallen vond de jury de uitstraling koel; die bibliotheken hebben kennelijk meer tijd nodig om op te warmen en bij te kleuren. De bibliotheken programmeren actief. De landelijke programma's en activiteiten worden goed gevolgd. Nog meer lokale inkleuring en eigen creativiteit zou de jury toejuichen.

Prominente plaats voor collectie

Ook als de genomineerde bibliotheken niet vol staan met boekenkasten, geven ze een prominente plaats aan de collectie. Collecties worden steeds meer gevoed door input uit het netwerk. Ze worden op gevarieerde manieren gepresenteerd, maar ook in kleine bibliotheken kun je verdwalen.

De vijf bibliotheken maken gebruik van de landelijke Website as a Service, maar doen dat niet altijd optimaal. Soms is het moeilijk je weg te vinden en is de presentatie rommelig. Sociale media worden steeds breder ingezet, met naast Facebook ook zichtbaarheid op Instagram. Het gaat vaak om accounts van de gehele basisbibliotheek.

In het personeelsbestand van de bibliotheken zijn meer en meer community librarians te vinden. Daarnaast leunen vestigingen steeds sterker op vrijwilligers. De openingstijden blijven soms achter bij de ambities. Dat geen van deze bibliotheken op zondag open is, is begrijpelijk, maar de openstelling op avonden en de zaterdag is wel wat karig, waardoor de bibliotheek voor mensen die fulltime werken minder toegankelijk is. Een belangrijk deel van de openingsuren is bovendien onbemand. Wat betreft de tarieven is de opkomst van het maandabonnement opvallend.

Bibliotheek Marum (onderdeel van Biblionet Groningen)

De jury is verheugd dat een relatief klein dorp als Marum de beschikking heeft over zo'n mooie bibliotheek, vooral ook dankzij de kracht van Biblionet Groningen. De vestiging wordt duidelijk omarmd door de inwoners: hij wordt goed gebruikt. Wel is de collectie aan de kleine kant en mag de inrichting wel wat levendiger, met meer lokale inkleuring. De openstelling is erg ruim,

maar draait overwegend op vrijwilligers; dat is naar de mening van de jury een belangrijk verbeterpunt.

Bibliotheek Roden Centraal (onderdeel van Bind Bibliotheken)

De bibliotheek van Roden is gelegen op een centrale plek in het centrum, goed bereikbaar voor bezoekers. De bibliotheek is aangenaam ingericht, en straalt zowel warmte als professionaliteit uit, met ruimte voor communitybuilding met verschillende doelgroepen. De jury was blij verrast door de actieve rol in het lokale netwerk. Die krijgt ook in het gebouw een plek: in het pand worden de nieuwe functies van de bibliotheek op de voorgrond geplaatst. Ook de thematiek van het openbaar vervoer maakt het geheel speels en passend bij de omgeving. De relatie tussen beleid en praktijk kan naar de mening van de jury enige aanscherping gebruiken. Een uitbreiding van de openstelling zou de aantrekkelijkheid van de bibliotheek kunnen versterken.

Bibliotheek Raalte (onderdeel van Bibliotheek Salland)

De bibliotheek van Raalte heeft eveneens een mooie plek in het centrum, met een vestiging die veel ruimte biedt voor ontmoeting en programmering. De herkenbaarheid als bibliotheekpand kan beter. De collectie krijgt wat weinig ruimte, en wordt bovendien onvoldoende gesaneerd, waardoor de presentatie minder aantrekkelijk is. De programmering is degelijk, maar onderscheidt zich nog onvoldoende om de bibliotheek het predicaat community library te kunnen geven. Deze bibliotheek zit volop in de transitie naar de maatschappelijke bibliotheek en zet daarin belangrijke stappen, in nauw contact met de lokale gemeenschap.

Bibliotheek Deurne (onderdeel van de Bibliotheek Helmond-Peel)

De jury werd in de bibliotheek van Deurne ontvangen door een professioneel team, dat scherp de lijnen wist aan te brengen in beleid en uitvoering. Veel indruk maakt de intensieve samenwerking met de Poolse gemeenschap en de krachtige en professionele inzet op de Bibliotheek *op school*. De collectie ziet er goed uit en het personeel is vriendelijk en servicegericht.

Het gebouw laat qua klantvriendelijkheid wel wat te wensen over. De entree is niet echt verwelkomend en je kunt buiten niet zien dat er een bibliotheek is gevestigd. De bibliotheekfuncties zijn verspreid over de begane grond en het is niet zo gemakkelijk daar je weg te vinden. De vormgeving van de bibliotheek sluit goed aan op de architectuur van het hele pand. Die is ingetogen, voor een bibliotheek te ingetogen naar de smaak van de jury. Je voelt je niet meteen thuis. De jury is positief over de website van de bibliotheek, die duidelijk laat zien hoe breed het activiteiten aanbod van deze vestiging is.

Bibliotheek Oud-Beijerland Centrum (onderdeel van de Bibliotheek Hoeksche Waard)

De jury was zeer gecharmeerd van het oogstrelende historische pand in Oud-Beijerland en zag tijdens het bezoek welke belangrijke functie deze bibliotheek voor de lokale samenleving heeft. Er is grote bewondering voor het enthousiasme en de bevoegenheid van de medewerkers. Wel leunt de organisatie sterk op de inzet van de vele vrijwilligers en de enorme inzet van de weinige betaalde krachten; daarmee komt wel de vraag op hoe houdbaar dit op de langere termijn is. De gemeente Hoeksche Waard krijgt wel heel veel voor betrekkelijk weinig geld. Het pand is aan de krappe kant, met weinig zitplaatsen en een niet erg duidelijke routing. Maar charmant is het wel.

De Beste Bibliotheek 2024

De jury kon maar moeilijk kiezen tussen twee van de genomineerde bibliotheken: de vestigingen in Roden en Deurne. Bij de eerstgenoemde bibliotheek springt met name het aantrekkelijke gebouw in het oog; bij laatstgenoemde vallen vooral alle inspanningen voor lokale gemeenschappen op. Om tot een eindoordeel te komen, waren dit jaar de publieksstemmen dan ook doorslaggevend. Het publiek koos met ruim 2.600 stemmen de Bibliotheek Oude Raadhuis in Oud-Beijerland als winnaar, gevolgd door de Bibliotheek Deurne, met bijna 2.300 stemmen. De bibliotheken in Roden en Raalte ontvingen beide een kleine 1.400 stemmen. Bibliotheek Marum kreeg iets meer dan 700 stemmen.

Op basis van bovenstaande maakt de jury met veel plezier bekend dat de bibliotheek in Deurne de Beste Bibliotheek van 2024 is en dus de winnaar is van de Beste Bibliotheek Award. Deze bibliotheek maakt indruk met een nauwe verbinding met de lokale community, waarbij ook de aandacht voor het thema van dit jaar, lezen, in het oog springt. De jury wil ook de andere genomineerde bibliotheken van harte feliciteren met hun nominatie. Alle bibliotheken mogen met opgeheven hoofd terugkijken op de afgelopen verkiezingen. Ze hebben het stuk voor stuk erg goed gedaan.

Over deze verkiezing

De prijs voor de beste bibliotheek is sinds 2009 veertien keer uitgereikt. DOK Delft won de eerste editie en Son en Breugel (Bibliotheek Dommeldal) de vorige editie in 2023.

Bibliotheekblad is verantwoordelijk voor de organisatie; NBD Biblion is als onmisbare sponsor verantwoordelijk voor de uitreiking. De prijs is een begrip en heeft jaarlijks een groot effect op de zichtbaarheid van de winnende bibliotheek. Sinds 2023 wordt de prijs uitgereikt tijdens het congres Bibliotheekplaza, georganiseerd door Probiblio.

Aanmelden editie 2025

De jury doet alvast een oproep voor de Beste Bibliotheekverkiezing van volgend jaar.

Bibliotheken, laat onze kenmerkende bescheidenheid varen en meld je aan voor deze verkiezing! Geef je op door te mailen naar menno.goosen@bibliotheekblad.nl. Uiteraard zullen hiervoor ook nog oproepen volgen in *Bibliotheekblad*, op de website en de socialmediakanalen. Aan deelname zijn geen kosten verbonden.